NORSK NATURFOTOFESTIVAL

NORSK NATURFOTOFESTIVAL

SKI 17.- 19. MARS 2017

FESTIVAL MAGASIN

NORSK NATURFOTOFESTIVAL
www.norsknaturfotofestival.no
e-post: post@nnff.no

ANSVARLIG UTGIVER:
NORSK NATURFOTOFESTIVAL AS
SOM EIES AV BIOFOTO OG
NORSKE NATURFOTOGRAFER, NN

STYRELEDER:
ERIK GJELLESTAD

FESTIVALSJEF OG PRESSE-KONTAKT:
MAGNUS RENEFLOT

REDAKTØR:
PER FLAKSTAD

MEDARBEIDERE/SKRIBENTER:
MAGNUS RENEFLOT
TUVA MOFLAG
PÅL HERMANSEN
PER FLAKSTAD
NINA FRYDENLUND

FORSIDEFOTO:
© FOTO: PÅL HERMANSEN

GRAFISK DESIGNER:
SVEIN GRØNVOLD
www.sveingronvold.com

Trykk: GRØSET™

OPPLAG: 10 000

INNHOLD

Velkommen til Ski og Norsk NaturfotoFestival 2017 3
Med det fjerde skal det skje 5
Fotografi fra himmel og helvete, men mest midt i mellom 6
Bernt Østhus - Når lyset og timingen spiller på lag 12
Lena Holm - Undervannsfoto – mer enn bare å finne Nemo 14
Georg Popp - Ville Wien 16
Arno Rafael Minkkinen - Med menneskekroppen som rekvisitt 18
Kjartan Trana og Alette Sandvik - Mennesket i naturen – naturen i mennesket 22
Anders Geidemark - Naturfotografens vei – en personlig vandring i ord og bilder gjennom fire årtier 24
Bildevurdering på direkten 26
Lytt til naturens stemme 30
Baard Næss, Torbjørn Martinsen og Guttorm Næss - Filmtrioen 32
Britta Jaschinski - En stemme til de stemmeløse 34
Marcus Bleasdale - Sårbare landskap 36
Sandra Bartocha og Werner Bollmann - En personlig reise i lys 38
Fotofestivalen på Ski kinosenter 40
Espen Bergersen - Sju år med kvaleventyr 42
James Ewen - Villmark, hva er egentlig det? 44
Powered by *Pecha Kucha* – Suksess uten dødpunkter 46
Helene Schmitz - En annen natur – Vold, skjørhet og ideér om naturen 50
Stein P. Aasheim - Eventyreren som samler på opplevelser 52
Festivalprogrammet 2017 54
Mange spennende utstillinger 56
Festivalinformasjon 64
Kart over festivalområdet 65
Våre sponsorer 67

VELKOMMEN TIL SKI OG NORSK NATURFOTO-FESTIVAL 2017

For fjerde gang vil naturfotoentusiaster – profesjonelle og amatører – møtes i Ski til tre dager med foredrag og presentasjoner, utstillinger, fotomesse og mer.

Norsk NaturfotoFestival er nå godt etablert og gjør seg bemerket langt utover Norges grenser. Store internasjonale naturfotofestivaler har latt seg imponere av hva vi har fått til i Norge og Ski. Stadig flere naturfotofestivaler tar etter og tilbyr nå publikum program med større bredde innen naturfotografiet enn tidligere og det gleder oss. Norsk NaturfotoFestival viser vei, men er allikevel annerledes og noe for seg selv. Ingen festival har tilsvarende bredde. Vi byr også i år på et program som vil overraske, berike og forhåpentligvis gi noen og enhver nye tanker om hva naturfotografi kan være.

Som alltid har vi flere verdenskjente fotografer på programmet, og noen vil helt sikkert komme til å bli det en gang i fremtiden. I løpet av helgen er det mulig å få med seg ikke mindre enn 24 visninger hvor av 7 vil være et Pecha Kucha arrangement.

Jeg er selv en litt i overkant ivrig fotograf som til stadighet lar meg overraske over hva naturen kan tilby av opplevelser. Det hjelper å ha et åpent sinn og være klar for å slippe til nye impulser. Jeg har besøkt mange naturfotofestivaler i inn og utland gjennom flere tiår og vet hvor mye inntrykkene fra festivalene har gjort med meg som fotograf. På festivalene treffes likesinnede til sosialt samvær, her bygges nettverk, reiser og prosjekter planlegges. Kreativiteten bobler og ideer og mer eller mindre sanne og utrolige historier fra naturen formidles.

Norsk NaturfotoFestival er et stort arrangement som krever mye av mange. Fra dag en har vi hatt med oss vår hovedsponsor Japan Photo som vi har et veldig godt samarbeid med. Det samme må sies når det gjelder Ski kommune, Ski kinosenter og Ski Storsenter. Uten deres velvilje hadde festivalen aldri sett dagens lys.

Vi gleder oss til å se mange av dere på festivalen, til en helg fullstendig viet til naturopplevelser og sosialt samvær med likesinnede og alle som setter pris på gode bilder og fantastisk naturformidling. Det kommer til å være mange overraskede og rørte ansikter å se blant de besøkende.

Magnus Reneflot

FOTO: © PER FLAKSTAD

Magnus Reneflot

FOTO: © MAGNUS RENEFLOT

MED DET FJERDE SKAL DET SKJE

Foto: © Per Flakstad

Tuva Moflag, ordfører i Ski.
☞ *Fredag 17. mars – 15:00.*

Velkommen til Ski, og Norsk NaturfotoFestival 2017!

I fjor kunne vi glede oss over at Norsk NaturfotoFestival var i ferd med å bli en tradisjon i Ski, og i år kan vi konstatere at det har det blitt. For fjerde året på rad skal byen fylles med de mest fascinerende motiver et kamera kan fange. Vi er stolte av å være vertskap for denne årlige begivenheten, og håper det vil fortsette i mange år fremover. For Ski kommune er det positivt med en festival som både skaper aktivitet for oss som bor her, og som tiltrekker seg besøkende.

Årets festival tilbyr et bredt og innholdsrikt program som holder høy internasjonal klasse. Bilder som viser naturens vakre lys, mennesker i perfekt harmoni med naturen og mennesker med ekstreme naturopplevelser – det hele akkompagnert av fotografens egne skildringer. Vi er også glad for at festivalen hvert år legger vekt på å engasjere barn og unge, denne gangen gjennom familieforestillingen fra Langedrag. Jeg tror dette kan vekke barnas interesse for både naturopplevelser og fotokunst.

Jeg håper arrangører, fotografer, besøkende og frivillige får flotte og innholdsrike dager her i Ski. La deg engasjere og overraske - ta turen innom!

Tuva Moflag, ordfører i Ski.

Foto: © Per Flakstad

Fakta om Ski kommune:
Navnet på kommunen Ski stammer fra norrønt *skeið*, som betyr *«bane til kappløp»*. Motivet med hester spiller derfor på kommunenamnet.

Adm. senter:	Ski
Areal:	165,54 km²
Befolkning:	30 000
Høyeste topp: (Tømmeråsen)	313 moh
Internettside:	*www.ski.kommune.no*

FOTOGRAFI FRA HIMMEL OG HELVETE, MEN MEST MIDT I MELLOM

Både dokumentariske naturbilder og konseptuelle kunstbilder kan ha en viktig misjon som innlegg i dagens polariserte miljødebatt, skriver programansvarlig Pål Hermansen. Han gir naturelskende fotografer en oppfordring om ikke bare å skildre det uberørte og vakre, men også å dokumentere og kommentere naturødeleggelser.

Pål Hermansen

Pål Hermansen
fra Siggerud i Ski er programansvarlig for Norsk NaturfotoFestival, og en av Norges mest premierte naturfotografer. Han hører med blant verdens aller ypperste utøvere i denne fotografiske sjangeren.

Han har vunnet prestisjetunge priser i internasjonale konkurranser på 1990 og 2000-tallet, og hans arbeid har bidratt til å heve naturfotografiet opp på et anerkjent kunstnerisk nivå. Han har hatt flere separatutstillinger, deltatt på mange kollektivutstillinger, og har gitt ut drøyt 30 bøker.

Han er også juryleder i den store nordiske naturfotokonkurransen *Nordic Nature Photo Contest* som har vært arrangert siden 2011.

-Fotografiapparatet kan ikke konkurrere med maleriet sålænge det ikke kan brukes i himmel eller helvete, sa Edvard Munch. Men selv om han mente at fotografiet kom til kort overfor maleriet, var han også en ivrig fotograf som lekte seg med eksperimentelle bilder. Særlig var han opptatt av selvportretter - som han gav et lett surrealistisk utrykk ved å bevege seg under en lang eksponeringstid. Men han følte nok at det var et stykke igjen til dit han ville.

Diskusjonen om fotografi kan være kunst har versert siden fotografiens fødsel, og var fremdeles meget aktuell på Munchs tid. Men i dag anses den i de fleste fora å være et tilbakelagt stadium. Fotografi er et medium på linje med andre bildeteknikker, som alle kan brukes til å skape kunst. Det er kunstneren som er avgjørende, ikke teknikken. Punktum.

Rabelais og Star Wars

Disse tankebaner ble aktivisert hos meg en gang da jeg var hjemsøkt av noen sinte bakterier som virket som skikkelige fyrbøtere for immunforsvaret. Jo mer «køl» de kastet på flammene, jo mer økte feberen. Og parallelt med at temperaturen steg, ble også søvnen og drømmene mer fargerike og spennende, natt for natt. På det mest intense var jeg vitne til en salig og fargerik forestilling som vel best må kunne skildres som en krysning mellom Francois Rabelais´ karnevalistiske og bisarre verden (skildret i bøkene om kjempene Gargantua og Pantagruel fra midten av 1500-tallet), futuristisk stjernekrig fra Star Wars-universet og samisk sjamanisme. Det vandret høylytte, rapende folk rundt i gatene, noen ble radbrukket og andre hengte seg eller ble spist, alt under akkompagnement av kanonskudd og fyrverkeri. På himmelhvelvingen svevde romskip som skjøt hverandre ned med laservåpen, og mellom all galskapen kom en sjaman svevende på sin åndereise over landskapet, til runebommens taktfaste rytme. Bildene oppsto tilsynelatende ved bakprojeksjon mot netthinnen! Litt av en røre, alt sammen, men jeg beundret det hele på trygg avstand i en salig endorfinrus.

Det virkelig fortvilende for meg som fotograf var at dette fantastiske skuespillet og landskapet ikke lot seg avbilde! Det var litt av den samme følelsen som å ha flatt batteri i kameraet når det oppstår et fantastisk lysspill mellom trærne i skogen, eller du opplever et sensasjonelt dyremøte. Ikke noe fotografiapparat er i stand til å gjengi slike indre opplevelser. Tenk om det gikk an bare å trykke på en knapp og lagre minnebildet? Kanskje vi en gang i framtiden kommer dit at en kunstner bare kan tenke fram et bilde, lagre det og printe det ut? Det er mulig at Munchs sinn gav ham opplevelser lik mine, og da skjønner jeg godt hans innvendinger mot fotografiens begrensninger.

Likevel, det er gjort store framskritt innen fotografisk teknologi siden Munchs tid. Den moderne, digitale verktøykassen lar oss mye lettere enn tidligere gjenskape våre drømmer og visjoner i bilder. Så allerede nå ville Munch ha hatt betraktelig mer fotografisk bevegelsesfrihet på Dantes stige mellom himmel og helvete enn det som var mulig for hundre år siden.

Realisme eller fiksjon?

Dette penser oss inn på en parallell til den senere tidens debatt i litteraturkretser om hva som er realisme og fiksjon. Innen fotografien har dette alltid vært et viktig tema. Skal et fotografi gjengi virkeligheten eller fotografens fantasi og visjoner? Svaret bør være av Ole Brumm-type: -Ja takk, begge deler! Et naturfotografi er helst dokumentarisk, ja, dets viktigste styrke er nettopp at det forteller en «ekte» historie. Kunstbildene, derimot, kan noen ganger, men slett ikke alltid, bli bedre hvis virkeligheten endres i større eller mindre grad. I alle tilfeller er det viktig at bildet presenteres på en ærlig måte, i riktig sammenheng.

Både dokumentariske naturbilder og konseptuelle kunstbilder kan ha en viktig misjon som innlegg i dagens polariserte miljødebatt. Naturen er i dag under større press enn noen gang fra menneskelig aktivitet, og både kortsynte og kunnskapsløse politikere og «folk flest» trenger ballast for ikke å la seg rive med av argumentene til snevre, men ressurssterke grupper med viktige egeninteresser.

Naturfotografene søker helst mot det vakre og formfullendte. Ikke så rart egentlig, siden det gir størst naturopplevelse og leder oss inn i et steds *genius loci*. Men vi må også være klar over at dette kan skape et dilemma: Naturfotografenes jakt på de jomfruelige landskapene og de sjeldne artene i det fotografiske himmelriket kan nemlig gi betrakterne et inntrykk av at vi fremdeles har så mye uberørt natur og så mange dyr og fugler i Norge at det bare er å forsyne seg. Bygg en vei her og en kraftlinje der, tørrlegg en våtmark, skrell av torven på en myr, fyll opp en fjord, opphev vernet av noen vassdrag og drep ulver som kanskje kan bli brysomme for de kjære jakthundene våre. Ja, og bygg også gjerne en vindmøllepark eller to i uberørt natur for å «redde» klimaet. Det er jo likevel så mye natur igjen!

Hermed er det utgått en oppfordring til naturelskende fotografer om også å dokumentere og kommentere naturødeleggelser. I utlandet er dette en mye sterkere trend enn i Norge. Vi har nok vært litt for bortskjemte med mye natur i Norge. Det er ikke slik lenger; villmark fins nesten ikke og rødlisten over truede arter blir lenger og lenger.

Som miljøbevisst fotograf er det derfor nyttig om du kan klatre både opp og ned på stigen mellom skyene og avgrunnen.

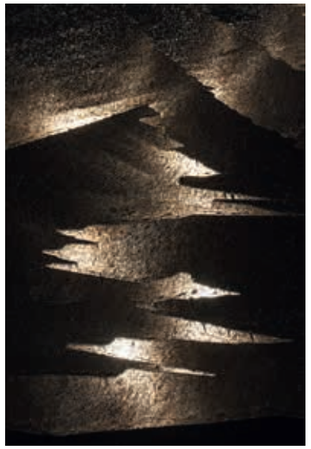

«-Fotografiapparatet kan ikke konkurrere med maleriet sålænge det ikke kan brukes i himmel eller helvete.»

Edvard Munch

Tekst: Pål Hermansen
Foto: © Pål Hermansen

Natur og mennesker

Årets naturfotofestival tar opp mange av disse trådene, men vi vil denne gangen ha et spesielt sterkt fokus på formidling av naturengasjement og naturvern. Eksempler på foredragsholdere som brenner for naturen, og til dels opplever den mye mer intenst enn oss vanlig dødelige, er Kjartan Trana, Alette Sandvik og Stein P. Aasheim.

De klassiske og nyskapende natur- og dyrebildene er selvfølgelig rikt representert på festivalen. Våre tyske venner Sandra Bartocha og Werner Bollmann, svenske Anders Geidemark og Lena Holm, norske Espen Bergersen, Bernt Østhus og

trekløveret Næss, Næss og Martinsen, ivaretar denne delen. Deres bilder er «nær himmelopplevelser» for naturelskere.

Britta Jaschinski (UK) viser derimot hvordan interaksjonen mellom mennesker og dyreliv kan slå svært uheldig ut. Marcus Bleasdale (UK, N) gir oss også sterke inntrykk av en ikke alltid problemfri sameksistens mellom mennesker og natur. Disse to foredragsholderne drar oss mot den varme avgrunnen.

Men heldigvis er ikke alt som involverer mennesker like håpløst. Naturen kan noen ganger også tilpasse seg våre luner og også ta over der vi gir opp. Det plasserer oss tilbake omtrent midt på himmelstigen. James Ewen (UK, N), Georg Popp (A) og Helene Schmitz (S) viser oss både film, fotodokumentasjon og kunstfoto over dette temaet. Vi ser interessant nok at dokumentasjon og kunst egentlig ikke står så langt fra hverandre som mange tror.

Til slutt må årets rosin i pølsen framheves, den internasjonalt svært kjente kunstfotografen og –professoren Arno Rafael Minkkinen. Hans bilder er rene og umanipulerte, men bærer preg av en ofte ganske oppsiktsvekkende iscenesettelse i forkant av opptaket.

Jeg har i tidligere magasintekster sterkt oppfordret fotografene til å lage sine personlige og originale bilder og holde seg til sin egen stil. I Minkkinen har vi et fantastisk eksempel på hvor langt et standhaftig og gjennomført bildespråk kan nå. Et bildespråk som er uløselig knyttet til fotografens egen livshistorie. Originaliteten er så sterk at alle former for etterlikning bare blir dumme! Det er slik god fotografi skal være. Nærmere det kunstneriske himmelriket kommer du ikke i under denne festivalen. Vel møtt til en fantastisk og grensesprengende ny naturfotofestival!

PS: Hvis du virkelig vil gjøre et kvantesprang i din egen fotografering, inviterer vi til å følge en unik fotoworkshop med Minkkinen de tre påfølgende dagene etter festivalen! For all del, du skal selvfølgelig ikke ta samme type bilder som ham, men du vil få professoral veiledning til å dyrke din *egen* stil og dine *egne* interesser. Mer opplysninger finner du på festivalens hjemmeside!

naturogfritid.no

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

Ordretelefon
38 70 67 50

Doghouse pop-up kamuflasjetelt

Teltene fra Ameristep er pop-opp telt med selvbærende konstruksjon, som det tar noen få sekunder å reise. Både Doghouse og stolteltet kommer i egen "bæresekk". 4 vinduer, brannhemmende stoff. Bunnmål 160x160, høyde 175cm. Realtree Extra Green HD - Pris Kr 1298

Vekt 4,2 kg

Razorblind - Pop-up telt

Telt med Pop-up hurtigoppsett. Bredde i forkant ca 2,5 meter. Gjør det mulig å ligge utstrekt å hvile i teltet Vekt 3,5 kg
kr 1395

Kamoklær - Nøkkelen til nærbilder

Løvkamosett (overdel/bukse) - Fra kr 695
Løvkamoponcho - kr 795
Skjorte - kr 348 T-skjorte - kr 298

Frø-automater

Liten - 4 frøuttak	kr 298
Med. - 6 frøuttak	kr 359
Stor - 10 frøuttak (Kan ta 1,75 kg frø)	kr 895
XL – 12 frøuttak (Kan ta 3,5 kg frø)	kr 995
Stang til bakkemontering	kr 179
Fôrskål til å feste under	kr 179

Swarovski CL Pocket

CL Pocket er en litt kraftigere og tyngre lommekikkert. Det gir også mer stabilitet, mer lys og bedre optisk bilde.
Nærgrense 2,5m. Vekt 350 g.
Leveres grønn, svart eller sandfarget.
8x25 - kr 5900 10x25 - kr 6300

Nikon Monarch - Besteselgere

Monarch 5, Monarch 7 & Monarch HG
Flere serier med ulike egenskaper.
God optikk til rimelig pris.

Stor kikkertbutikk på nett
Messetilbud kommer!

Mange T-skjortemotiv fra Harlequin

Bomullskjorter av høy kvalitet (190g/m2) og matchende farger.

Pris fra kr 178

naturogfritid
Natur og Fritid AS, Fyrveien 6, 4563 Borhaug. Ordretelefon 38 70 67 50 e-post: post@naturogfritid.no

NORSK FRILUFTSLIV

FRILUFTSLIVETS UKE 2.-10. SEPTEMBER
#nattinaturen • Fotokonkurranser med flotte premier!
www.norskfriluftsliv.no

Friluftslivets uke

BERNT ØSTHUS

NÅR LYSET OG TIMINGEN SPILLER PÅ LAG

Trønderen Bernt Østhus går på fotojakt i nærmiljøet. Han er stolt over å vise fram hvor vakker den midtnorske naturen er, og det rike dyrelivet der.

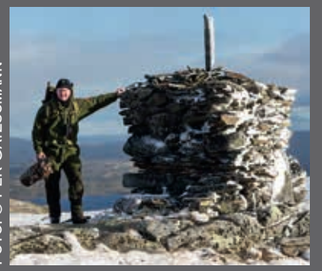

Foto: © Per Gätzsmann

Bernt Østhus
☞ *Fredag 17. mars – 15:10-15:55.*

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Bernt Østhus

Selv om naturfoto er en hobby for den advokatutdannede investoren og eiendomsutvikleren, er han likevel en merittert fotograf. I november i fjor vant han NM i naturfoto i regi av bladet Villmarksliv, og dette var andre gang på tre år at han stakk av med den høythengende tittelen.

Nærmiljøet

– Nær sagt alle bildene i årets konkurranse er tatt i mitt nærmiljø i Trøndelag; hovedsakelig rundt hytta på Hemnskjela eller i området rundt hjemgården i Soknedal. Kun 3 av de 49 bedømte bildene er tatt andre steder. Det viser at det er mulig å vinne konkurransen uten å leie inn andre til å gjøre forberedelsene, slik mange gjør i dag, skriver han på sin facebook-profil.

– Jeg synes også det er artig at det går an å gjøre det bra i en såpass krevende konkurranse selv om man har begrenset tid til rådighet. Familie og jobb har førsteprioritet, og det gjør at antall økter i felt blir begrenset til mellom 35 og 40 i året. Dessuten er de fleste bildene tatt mellom klokka 02 og 06 på morgenen, mens resten hovedsakelig er tatt på sen kveld. Med andre ord kan hvem som helst finne tid til en slik hobby, mener Østhus.

Lys og timing

Foredraget hans har fått den engelske tittelen «Timing and Light», og dette er kjent for mange som jobber med å få ville dyr i søkeren. Sitasjonen kan være der, men hvis lyset ikke er med deg, blir det ikke noe godt bilde. Og motsatt; uten det gode kvelds- eller morgenlyset skal selve situasjonen være særdeles spektakulær før det blir et bilde å vise fram.

Alt må være på plass; timingen er essensiell for en som jobber med villmarksliv.

Ingenting stemmer før alt stemmer, for å sette det på spissen.

Ble tidlig glad i naturen

Bernt Østhus vokste opp i Soknedal, med naturen tett på, og han begynte tidlig med turer inn i skogen rundt familiegården, og etter hvert inn i Forelhogna nasjonalpark.

Han beholdt fascinasjonen for villmark og natur, selv om utdanning og yrkesvalg tok en helt annen retning.

Advokaten driver i dag som investor og eiendomsutvikler i Staur Holding Group.

Samtidig som naturfoto er en hobby, er det en svært viktig del av livet hans, og svært velkomne avbrekk i en travel yrkeshverdag.

– På den ene siden, velfylt arbeidskalendre og hektisk tempo; på den andre siden tålmodig venting under åpen himmel. Dessuten er det faktisk slik at mange viktige jobbeslutninger har dukket opp nettopp når jeg har måttet slå ihjel tid i et skjul mens jeg har ventet på at motivene skal dukke opp, sier han.

Balanse i livet

– Å fange essensen av det storslåtte og vakre i naturen, blir også en kontrast til det regulerte og de noen ganger tøffe spillereglene i det kommersielle forretningslivet. Jeg kunne ikke funnet en bedre måte å lade batteriene og samle nye krefter på.

– Naturopplevelser og fotografering gir meg en fantastisk flott balanse i livet, sier Bernt Østhus.

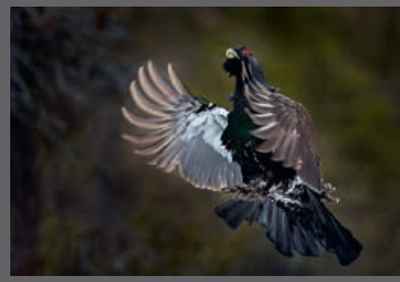

«Ingenting stemmer før alt stemmer»

Undervannsfoto
- mer enn bare å finne Nemo

LENA HOLM

Tekst: Nina Frydenlund
Foto: © Lena Holm

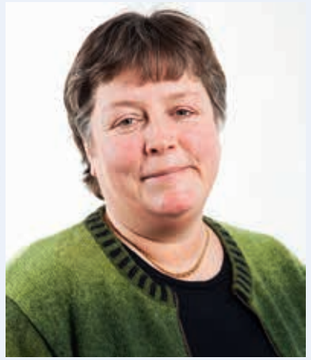

Foto: © Victor Wrange

Lena Holm

☞ *Fredag 17. mars – 16:10-16:55.*

På en reise til Australia i 1995 oppdaget Lena undervannsfotografi, men det skulle gå helt til 2014 før hun startet å dykke med digitalt utstyr under vann. Siden det har hun alltid med seg kamera under overflaten.

Til daglig jobber Lena som dosent i dyrefysiologi på Sveriges Landbruksuniversitet der hun foreleser om husdyrenes struktur og funksjon, samt at hun forsker på reproduksjon hos fugler.

– Jeg dykker helst i kaldt vann, og har vært rundt mange steder i Sverige og Norge, samt British Columbia og Alaska.

Hun har publisert bilder og artikler i DYK og Sportdykaren og hun holder regelmessige foredrag for folk som skal lære seg å dykke. Hun bruker bildene sine til å vise hvordan man kan oppdage mer under vann og samtidig dykke sikkert. Også i fotoklubber og foreninger er foredragene hennes populære. Seks ganger har hun vært kvalifisert til svensk mesterskap i undervannsfoto, og har blitt premiert med en sølv og en bronse.

Hvilke utfordringer blir man stilt overfor når man fotograferer under vann? Dette vil Lena Holm fortelle om på Norsk Naturfotofestival. Mange av dem man møter under overflaten betrakter ikke mennesket som noe å flykte fra, snarere tvert imot. Ganske ofte befinner Lena seg i situasjoner hvor nysgjerrige dyr oppsøker henne under vann for å ta en nærmere titt.

– Det er ikke nødvendig å reise til tropiske farvann for å finne spennende liv, sier Lena.

De fleste av bildene hun viser er fra skandinaviske vann kyst- og innlandsvann.

GEORG POPP

Ville Wien

Georg Popp

☞ *Fredag 17. mars – 17:25-18:10.*

Tekst: Nina Frydenlund
Foto: © Georg Popp

I 2012 startet fotografene Verena Popp-Hackner og Georg Popp på et prosjekt som de hadde fundert og tenkt på en stund. De hadde lagt merke til at selv om de bodde i byen i urbane strøk, hadde de dyrelivet overraskende nært innpå seg. Til og med i sin egen hage.

Dyrelivet i europeiske byer er kanskje ikke så kjent, men det er i høyeste grad tilstede. Urbane strøk er hjemsted for mange arter, noen av dem er til og med utrydningstruede. I byer som Wien, Amsterdam, Berlin og Hamburg kan man ofte se ville dyr som «tar tilbake» gatene og finner seg til rette i de urbane miljøene. Urban natur har blitt dokumentert tidligere, men ikke så grundig som i dette prosjektet.

Dette ble også starten på Wiener Wildnis, et prosjekt for å formidle urban natur i flere multimediale kanaler. Det betyr Wiens villmark og prosjektet har en egen nettside, Facebookside, magasinartikler og til og med et eget magasin. Formålet er å opplyse og informere innbyggerne i Wien, og støtte andre byprosjekter, noe de har hatt stor suksess med så langt.

I 2017 vil de gi ut en fotobok, en barnebok, en naturguide for byen og de vil holde en utstilling på Naturhistorisk Museum i Wien.

Verena Popp-Hackner og Georg Popp er profesjonelle landskapsfotografer og bor i Wien. De har et lite galleri og fotobibliotek og har spesialisert seg på storformat fotografi og jobber stort sett analogt.

«Wiener Wildnis»

med menneskekroppen som rekvisitt

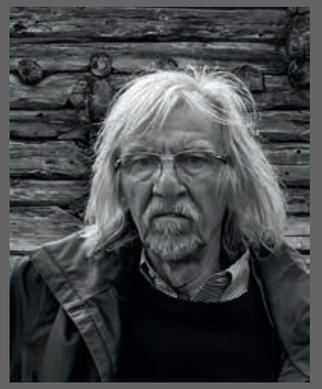

Arno Rafael Minkkinen

☞ *Fredag 17. mars – 18:25-19:55.*

ARNO RAFAEL MINKKINEN

Arno Rafael Minkkinen er en finsk-amerikansk fotograf som har hatt over 100 separatutstillinger og vært med på 200 gruppeutstillinger i gallerier og museer over hele verden. Hans verker finnes i over 75 prominente museer og samlinger over hele verden.

Han har mottatt utallige priser og er en levende legende innen kunstfoto-verdenen.

Han er kjent for sine iscenesatte selvportretter med naturen som bak-grunn og medspiller. Han er en poet både i ord og bilder og han formidler sine fotografiske verker på en dypt personlig måte.

Hans foredrag på Norsk Naturfoto-festival vil ta for seg bilder fra hele hans karriere fram til prosjekter han jobber med nå.

Tekst: Nina Frydenlund
Foto: © Arno Rafael Minkkinen

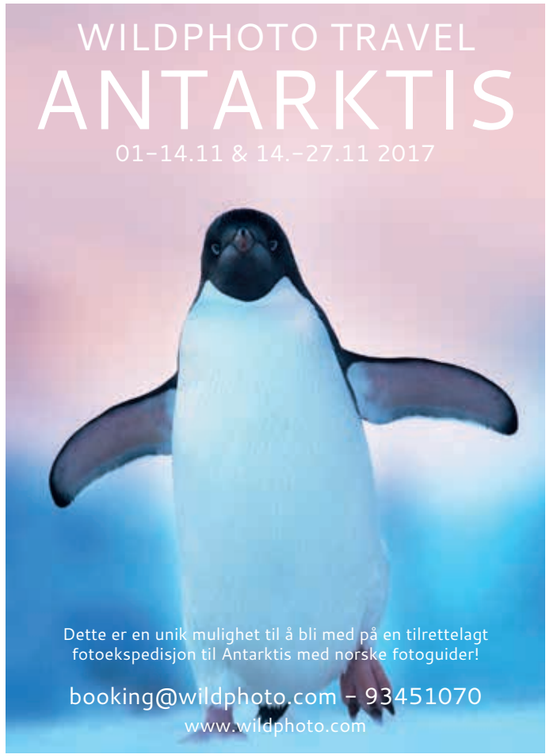

NORSK NATUR FOTO FESTIVAL

Vårt festivalhotell

THON Hotel Ski

CONCRET SE | PHOTO: © ARNO RAFAEL MINKKINEN

»Mastering the power of three«

MASTER WORKSHOP
ARNO RAFAEL MINKKINEN

Norsk Naturfotofestival har gleden av å tilby en fotoworkshop med Arno Rafael Minkkinen. I to dager har du sjansen til å utfolde deg fotografisk på ett av Østlandets vakreste steder, nemlig Hvaler i Østfold. Dette er en unik mulighet til å få veiledning og inspirasjon av en av kunstfotoverdenens mest anerkjente fotograf og kursholder, samt dele ideer og erfaringer med andre deltakere.

STED: Sandbrekke Gjestegård, Kirkøy, Hvaler.
Start: 20. mars kl. 11
Slutt: 22. mars kl 14

PRIS PER PERSON: 6.000 NOK
Prisen inkluderer workshop, overnatting i enkeltrom og helpensjon på Sandbrekke Gjestegård.

Workshopen vil foregå på engelsk. Vi har plass til maks 15 deltagere, så her får alle tid med instruktør, samt god tid til å diskutere i plenum.

FOR MER INFORMASJON OG PÅMELDING:
www.deltager.no/fotoworkshopminkkinen

Mennesket i naturen – naturen i mennesket

KJARTAN TRANA OG ALETTE SANDVIK

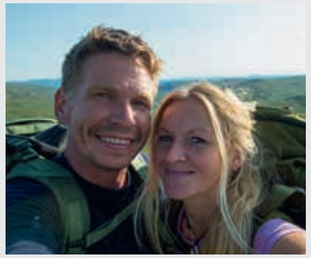

Kjartan Trana og Alette Sandvik
☞ *Lørdag 18. mars – 09:00-09:45.*

Nyttårsaften feiret Kjartan Trana og Alette Sandvik i en plankebu. Siden de syntes de hadde spist nok i jula, festet de heller kalkunen på en tørrgadd på fjellet, og første nyttårsdag ble de belønnet med besøk av både ørn og nøtteskriker.

Noen synes kanskje det er litt sykt å gi bort middagen til fuglene, men samboerparet mener snarere at vi lever i en syk verden, eller i hvert fall en egoistisk verden der mange ikke har tanke for å dele med andre. Og det selv om vi vasser i overflod.

«Kanskje kan 2017 bli året da vi tenker litt dypere på det vi gjør. Det å være helt tilpasset en syk verden er ikke et sunnhetstegn. Derfor var det herlig å starte året på denne litt helsprø måten», skriver Kjartan Trana på bloggen sin.

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Kjartan Trana

Viktige spørsmål
Sammen har de i flere år dratt på turer i norsk natur og filosofert seg gjennom mang en natt i teltet.

Foredraget deres tar utgangspunkt i mennesket som en art i naturen, men tar også for seg hvordan naturen virker på oss.

Forskning har vist oss at sykehuspasienter med utsikt til en park blir raskere friske enn de som kikker inn i en betongvegg. Likevel fjerner vi oss stadig mer fra denne naturen.

Vi ødelegger den i et stadig raskere tempo. Hvorfor er det slik? Hvilke mekanismer er det egentlig som virker på oss? Hvorfor skaper vi oss stadig større avstand til naturen? Hvorfor er toppturer mer spennende enn overnatting i skogen? Hva gjør oss så urolig? Og hva gjør vi for å dekke over den uroen som vi har i oss? Hvorfor er vi mer redd for ulv og bjørn enn for biler og motorveier? Hvordan er vi egentlig i ferd med å påvirke naturen rundt oss – og hva vil dette gjøre med oss?

Kjartan Trana og Alette Sandvik kommer til å stille mange gode spørsmål som vi kanskje ikke kommer til å få facitsvar på, men som kan hjelpe oss til å tenke selv og kanskje finne våre egne svar på.

Naturformidling
Kjartan Trana kommer fra Namsos og har vokst opp med fjorden, elva og fjellet. Han har jobbet i mer enn 20 år hos NRK og har skrevet en rekke bøker om naturen i Trøndelag. Sist i denne rekken er praktboka om Børgefjell, som kom ut i fjor.

Kjartan har fotografert fra han var liten, og har tidligere hevdet seg i flere nasjonale naturfotokonkurranser. De siste årene har han imidlertid brukt mer tid på formidlinga av tanker rundt mennesket og naturen, viktigheten av å ta vare på det biologiske mangfoldet og de siste rester av urørt natur.

Samboer Alette Sandvik har i en årrekke jobbet med naturvern, både profesjonelt og frivillig. Hun er utdannet humanbiolog fra universitet i Trondheim, NTNU.

De siste årene har de sammen hatt en rekke foredrag rundt om i landet.

Hedret med natur- og miljøpris
Like før jul i fjor fikk Kjartan Trana Trøndersk natur- og miljøpris 2016 for sin store innsats med formidling av naturverdier og naturvern til et stort publikum.

I begrunnelsen for prisen heter det blant annet at han i en årrekke har hatt reportasjer der naturvern og naturglede har gått igjen som en rød tråd, og at han har spredt kunnskap til et stort publikum om naturen og ikke minst om nødvendigheten av å verne om den. På denne måten har han gjort mer enn de aller fleste for å fremme forståelsen for natur- og miljøvern.

«Kanskje kan 2017 bli året da vi tenker litt dypere på det vi gjør. Det å være helt tilpasset en syk verden er ikke et sunnhetstegn.»

Naturfotografens vei

-en personlig vandring i ord og bilder gjennom fire årtier

Tekst: Nina Frydenlund
Foto: © Anders Geidemark

ANDERS GEIDEMARK

Anders Geidemark
☞ *Lørdag 18. mars – 10:00-10:45.*

Anders Geidemark startet sin kunstnerkarriere med en stor lidenskap for tegning og maling. Etter hvert som han ble eldre innså han at han ikke skulle bli noen ny Liljefors (hans egne ord), og gikk til innkjøp av et kamera i en alder av 13 år. Det viste seg at han hadde et stort talent for fotografering også. Han inspireres av den nordiske skogen og viser aller helst dyr eller fugl i sine rette miljøer, hvor lys, linjer og former er en viktig del av bildet.

Anders er en stor formidler og spiller på flere uttrykksformer som ord og bilde i kombinasjon. Under foredraget i Ski får vi være med han på en reise gjennom hans bilder fra de siste 40 årene, om forskjellige typer prosjekter og motivasjoner.

Anders Geidemark er leder for svenske Naturfotografene, har holdt rundt tusen bildeforedrag og undervist i Norden og Europa og sittet som dommer i noen av verdens største fotokonkurranser.

BILDEVURDERING PÅ DIREKTEN

Tom Dyring

Lars Andreas Dybvik

I fjor fikk festivaldeltakerne være med på en bildevurdering fra scenen - så også i år.

Som i fjor skal de tre erfarne fotografene Tom Dyring, Dag Thorenfeldt og Lars Andreas Dybvik analysere og vurdere bilder fra inviterte fotografer mens publikum i salen hører på.

Totalt vil vurderingen omfatte mellom 20 og 30 bilder, og her er det mye å lære for naturfotografer som er opptatt av kvaliteten på naturbildene sine.

De tre fotografene vil reflektere over bildenes innhold og teknikk, naturfotografiets ulike sjangere, og beskrive hvordan de opplever bildet og bildets kvaliteter i forhold til det fotografen ønsker å formidle.

Dyring, Thorenfeldt og Dybvik har kunnskap og faglig trygghet til å hevde sine ærlige meninger. Samtidig er de fotografer med ulik bakgrunn og bildestil. Det er slett ikke utenkelig at de vil oppleve og vurdere bilder ulikt, og få problemer med å komme fram til en felles konklusjon.

Men en eventuell konklusjon vil sannsynligvis være det minst interessante i denne seansen. Det er refleksjonene og diskusjonen mellom de tre som kan gi publikum de verdifulle innspillene til å gå hjem og reflektere videre over sine egne bilder.

Her er det bare å åpne både sinnet og ørene, da vil det være mye å ta med seg både i arbeidet med sin egen bildeskaping og for å lære av å analysere og vurdere andres bilder.

☞ *Lørdag 18. mars – 11:00-12:15.*

Tekst: Per Flakstad

Foto: © Per Flakstad

De tre erfarne fotografene (f.v.) Lars Andreas Dybvik, Tom Dyring og Dag Thorenfeldt skal analysere og vurdere bilder fra inviterte fotografer. Her er et glimt fra fjorårets «Bildevurdering på direkten».

FOTOBAG.NO

80L

70L

50L

40L

32L

32L / 1Kg

37L / 1,1Kg

25L

32L

28L

60L

40L

Naturfotoworkshops 2017

Vinterland Lyngen
Lars Andreas Dybvik, Bård Løken & Bjørn Joachimsen

Vinterland Lofoten, Ballstad
Bjørn Joachimsen

Naturfotoworkshop ved Lyngsalpene
Bjørn Joachimsen

Landskapsfotokurs, Gildeskål
Bjørn Joachimsen

Bruce Barnbaum Norway Workshop, Láhko
Bruce Barnbaum & Bjørn Joachimsen

Naturfotoworkshop i Vestfold
Magnus Reneflot, Bård Løken & Bjørn Joachimsen

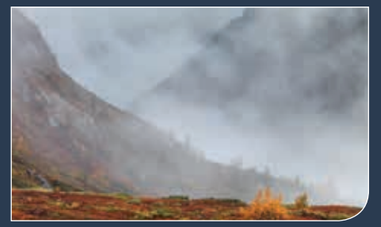

Naturfotoworkshop i Jotunheimen
Bård Løken og Bjørn Joachimsen

Fine Art Black & White Workshop, Sandøya
Bjørn Joachimsen

Workshop i arktisk lys, Sandøya
Bjørn Joachimsen

WWW.BJORN-JOACHIMSEN.COM

Benytt rabattkoden **76PC** og få 10% rabatt på kurs fram til 20. mars 2017* (*Gjelder ikke workshop med Bruce Barnbaum)

Lytt til naturens stemme

Tuva Thorson

☞ *Fredag 17. mars – 11:00-12:00.*
☞ *Lørdag 18. mars – 13:30-14:30.*

Tekst: Per Flakstad
Foto: Langedrag

Lytt til naturens stemme, er motto for Langedrag Fjellgård, Leirskole og Naturpark. Årets gratisforestillinger for barn og familier handler om livet på den populære naturparken der det myldrer av dyr i naturskjønne omgivelser 1000 meter over havet.

Norsk Naturfotofestival har gjort det til en tradisjon å gi barnehager og skoler en forestilling før selve festivalen starter, og en gratis familieforestilling midt på dagen lørdag.

I år kan du få et innblikk i alt det spennende som skjer i den internasjonalt kjente naturparken Langedrag, som mange sikkert kjenner fra film og fjernsyn.

– Vi kommer til å vise filmklipp fra livet på Langedrag, og fortelle om hvordan det er å være med på det som skjer der blant de 20 forskjellige dyre- og fugleartene vi har på gården. Hos oss kan du komme tett på ulv og gaupe, du kan klappe en elg og bli med inn til reinsdyr og fjellrev, forteller daglig leder Tuva Thorson.

I tillegg kan besøkene få seg en ridetur, kjøre hundespann ut fra gården innover i fjellet, være med på melking av geiter, dra til seters og lage ost eller boltre seg i klatreparken.

Siden 1981 er det også blitt drevet leirskole på Langedrag, der målet er at elevene skal få kjennskap til naturen og dyrene der, og på den måte lære både å bli glad i den og bygge respekt for alt levende liv.

Naturglede

– Hovedmålet vårt har alltid vært å spre naturglede. Vi ønsker at spesielt barna, men også de voksne, gjennom spennende aktiviteter skal få vekket en undring og nysgjerrighet i seg når de opplever dyr og natur på Langedrag.

Vi vil at de skal forstå dyreartenes særpreg og lære dem å kjenne. På den måten håper vi at de ved å få en forståelse skal få en ydmykhet for den lovmessighet som naturen er bygget på, forteller Tuva Thorsen.

– Det handler ikke bare om kunnskap, men om kjennskap og forståelse. Vi er opptatt av mangfoldet i naturen og det økologiske samspillet, fortsetter hun.

Ulv

Midt i den heftige ulvedebatten som har rast siden like før jul i fjor, lever ulver og mennesker side om side under kontrollerte forhold på Langedrag.

– Jeg synes det er veldig viktig å gi våre besøkende et nyansert og riktig bilde av ulven når debatten blir så opphetet som den har vært, sier Thorson.

– Vi skal ha respekt for folk som kjenner seg utrygge, og som ikke tør å gå ut i skogen i områder der det er observert ulv. Det er naturlig at vi mennesker er redd det vi ikke er kjent med. Der har vi en jobb å gjøre, hjelpe til med at folk kan få en bedre kjennskap til dette myteomspunnede dyret. Dessverre er ulven et dyr som i vår kultur blir knyttet til sterke, fryktsomme sagn og historier.

– Vi har hatt med folk inn i ulvegården som forteller at de ikke tør å gå ut i skogen og har mistet naturgleden på grunn av ulv. Men når de ser hvordan selv ulver som er født her og er vant til mennesker fortsatt har så sterkt nedarvede frykt-instinkter for mennesker og stikker av så fort et menneske viser seg, så kjenner de seg tryggere.

– Hvis vi er helt rolig, kan den komme bare noen meter fra oss, og det er en magisk opplevelse. Men så fort noen gjør en brå bevegelse, er ulvene på et øyeblikk 150 meter unna.

– Når folk opplever dette, forsvinner forhåpentligvis også noe av redselen. Og hvis vi kan bidra til at folk som var redde igjen tør å gå ut i skogen, så er det noe som virkelig gleder meg, sier Thorson.

Vanlige gårdsdyr og eksotiske arter

Langedrag har både vanlige gårdsdyr som høns, geiter hester og kaniner, og i tillegg flere eksotiske arter, blant annet yak-kveg, moskus, skotsk høylandskveg, og ikke minst muflon-sau, en europeisk villsau som ansees å være en av tamsauens forfedre. Og på festivalens to forestillinger vil de vise både spennende villdyr-opplevelser og tradisjonelt gårdsliv.

På besøk hos fjellrevene.

Hundekjøring.

Gaupe med unger.

BAARD NÆSS, TORBJØRN MARTINSEN OG GUTTORM NÆSS

Filmtrioen

Guttorm Næss, Torbjørn Martinsen og Baard Næss har gjennom mange år samarbeidet ute i naturen. De er en vennetrio som gir hverandre inspirasjon og motivasjon til å jobbe gjennom store prosjekter.

TEKST: NINA FRYDENLUND
FOTO: © TORBJØRN MARTINSEN, BAARD NÆSS OG GUTTORM NÆSS

Ved siden av heltidsjobb har disse gutta de siste 6 årene produsert tre filmer for NRK og et portrettprogram. Starten var en orrfuglleik hvor film og stillbildefotograf Guttorm Næss fulgte Torbjørn og Baard i felt der de jobbet iherdig med å få det optimale stillbildet. Filmen heter «Naturfotografene» og er vist på norsk, svensk og finsk fjernsyn en rekke ganger.

Trioen fant ut at de alle skulle begynne å filme og satte i gang et rovdyrprosjekt som skulle vare i 5 år. Prosjektet varte så lenge fordi rovdyrene er sky og vanskelig å få filmet. Gjennom en film så må det være en historie og dette gjør det en del vanskeligere enn å ta stillbilder. Filmen ble vist på NRK, svensk og finsk fjernsyn og tittelen er «Jakten på de fire store».

I forbindelse med «Jakten på de fire store» laget de også en egen gaupefilm.

I disse dager jobber de nå med et prosjekt som heter «Naturens jegere». Der skal de jobbe systematisk i forskjellige økosystemer og filme arter som er på jakt. Naturens samspill er underlig, også de forskjellige jaktmetodene.

Trioen kommer til å vise noe fra deres nye prosjekt, men også andre store opplevelser de har hatt ute i felt.

BAARD NÆSS: Redaktør og eier av magasinet Natur&Foto. Ansatt i Inkognito AS, reklamebyrå som fotograf. Holder kurs og reiser rundt om i verden. Har en rekke nasjonale og internasjonale priser på naturbilder. Har også hatt en rekke utstillinger og skrevet og fotografert i flere bøker. 3 av bøkene er relatert til naturfoto. Holdt foredrag både i inn og utland. Laget tre filmer og et portrettprogram til NRK i samarbeid med Guttorm Næss og Torbjørn Martinsen.

TORBJØRN MARTINSEN: Driver Svartskog Naturfoto. Daglig leder i Norway Naturefilm AS som eies sammen med Baard. Lager filmer sammen med Guttorm og Baard. Fast medlem av juryen i NM i Naturfoto. Filmer, fotograferer og trives veldig godt med det.

GUTTORM NÆSS: Videokamera har hatt førsteretten i sekken til Guttorm de senere årene. Da de første «High definition» kameraene kom i 2005 åpnet det seg en ny verden. Så «klare» bilder hadde ingen sett før ….. Mellomformatkamera ble lagt på hylla og det ble filmvisninger, bl.a. ved Vårgårda festivalen. I 2008 begynte et samarbeid med naturfotografene Torbjørn Martinsen og Baard Næss. I 2010 gikk den første filmen «Naturfotografene» på NRKs «Ut i naturen».

Fra venstre: Baard Næss, Guttorm Næss og Torbjørn Martinsen.

☞ *LØRDAG 18. MARS – 15:15-16:00.*

En stemme til de stemmeløse

No Voice No Choice,China.

BRITTA JASCHINSKI

Britta Jaschinski

☞ *Lørdag 18. mars – 16:15-17:00.*

Ville dyr eller bruksgjenstander? Britta Jaschinski tar oss med inn i en verden vi helst ikke vil vite noe om.

Tre ganger om dagen blir denne orangutangen hentet ut fra buret sitt og dyttet inn i rampelyset for å opptre sammen med en klovn. Publikum synes det er festlig, og applauderer heftig. Men applausens medalje har en mørk bakside, og det er den Britta Jaschinski ønsker å vise oss.

Hyllest og protest

Hun fotograferer ville dyr, men ikke slik vi er vant til å se dem presentert av de fleste andre naturfotografer.

Foredraget hennes har tittelen «Wildlife or Commodity», «Ville dyr eller bruksgjenstander» på norsk.

– For det er dette som skjer med dyrene når de blir presset inn i et liv tilpasset vår menneskelige kultur. Mine bilder er en hyllest til deres verdighet, og samtidig en heftig protest mot den tilværelsen vi mennesker presser dem inn i.

– Vi trekkes ubønnhørlig mot de ville dyrenes skjønnhet og kraft, men unngår å møte blikkene deres når de blir tvunget inn i en tilværelse som den jeg beskriver.

– Jeg vil gi de stemmeløse en stemme, sier hun om foredraget sitt.

Bildene hennes gir oss et innblikk i dyrenes fascinerende personlighet og individualitet, skapt av en fotograf som ønsker å fange selve dyrenes sjel. Men de formidler også ensomhet, fremmedgjøring og frustrasjon over et liv som de overhodet ikke er født til.

Kjemper for dyrene

Britta Jaschinski er født og oppvokst i Tyskland, men har sin base og bor nå i London. I 20 år har hun kjempet iherdig for dyr som holdes i fangenskap og som tvinges til et liv langt unna sine ville instinkter og det som ville vært naturlig for dem.

Blant annet samarbeider hun med organisasjonen «Born Free». De brukte noen av hennes bilder i en utstilling som i fjor høst ble åpnet i Europaparlamentet for å sette søkelyset på de uverdige forholdene mange dyr lever under i Europeiske dyreparker.

Prisvinner

Hun har vunnet mange utmerkelser for sitt arbeid, og i 2015 hadde hun det beste enkeltbildet i den prestisjetunge Wildlife Photographer of the Year med bildet «Broken Cats». Det viser løver og tigre, sannsynligvis hybrider – født og oppvokst i fangenskap – i en kinesisk park. Tennene er trukket ut og klørne fjernet, og når de ikke opptrer, er de innesperret i trange bur.

– Jeg har dokumentert uverdige forhold for dyr i 20 år, men aldri sett noe så ille som i Kina. Og det til tross for at myndighetene har utstedt et direktiv som forbyr framvisninger som den jeg har bilde av. Men det er ikke bindende, derfor fortsetter dyreplageriet. Forbedringspotensialet er kjempestort, men det handler om å endre holdninger, sier hun.

Hun var finalist i Wildlife Photographer of the Year også i år, med bildet av den dresskledde orangutangen, og selv om bildet ikke vant, fikk det mye oppmerksomhet.

«Jeg vil gi de stemmeløse en stemme.»

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Britta Jaschinski

Confiscated Rhinohorn.

Sårbare landskap

MARCUS BLEASDALE

Marcus Bleasdale
☞ *Lørdag 18. mars – 17:30-18:15.*

Marcus Bleasdale er ingen rendyrket naturfotograf, men en dokumentarist som bruker arbeidet sitt til å påvirke politiske beslutninger.

Bleasdale skulle egentlig stått på scenen i fjor, men måtte kaste inn håndkleet, og ble erstattet av Jonas Bendixen. Bleasdale regnes som en av nåtidens mest anerkjente fotojournalister. Han har brukt de siste 15 årene på å dokumentere noen av verdens mest brutale konflikter.

Bildene hans dokumenterer både rovdrift på sårbare naturressurser, og har samtidig fokus på menneskerettigheter og den humanitære situasjonen i flere av verdens konfliktområder. De er blant annet vist i det amerikanske senatet, i FN, og i det britiske parlamentet.

Med bakgrunn i sin utdanning innen økonomi og ledelse, har Bleasdale undersøkt hvilke krefter som utløser og som driver de brutale konfliktene, og det har ført han til gruvedrift og nettverk av paramilitære grupper knyttet til driften.

Den britiske fotografen, som er bosatt i Oslo sammen med sin norske kone, gjør oppdrag for blant andre National Geographic og Human Rights Watch. Han har hatt en rekke utstillinger på prestisjetunge gallerier i London og New York, i tillegg til Nobels Fredssenter og Henie Onstad Kunstsenter i Oslo, og Fotografiska i Stockholm.

Han har utgitt tre bøker. Den mest kjente er sannsynligvis «The Rape of a Nation» som kom i 2009. I likhet med hans første bok «One Hundred Years of Darkness» fra 2002 handler den om den blodige konflikten i Kongo, og den er en fotografisk beretning om forholdene, problemene og innvirkningen konflikten får for enkeltmennesker i det krigsherjede landet. Boken ble nominert til prisen som beste fotobok i USA samme året som den kom ut.

Han har brukt tre år på å dokumentere den brutale konflikten i Kongos naboland, Den sentralafrikanske republikk, og dette arbeidet vant Amnesty International Award for Media i 2014 og den prestisjetunge Robert Capa Gold Medal fra Seas Press Club of America i fjor.

I tillegg har han mottatt en rekke andre priser for sitt omfattende arbeid.

Forholdene i Den sentralafrikanske republikk er også dokumentert i hans siste bok, «The Unravelling» som ble utgitt i fjor.

I intervjuer forteller han at det er vanskelig å forberede seg på alle eventualiteter når han reiser ut på reportasje. Han bruker de samme «fikserne», som legger forholdene til rette, fra gang til gang, og sier at farlige situasjoner som kan oppstå er noe som må håndteres der og da.

– Noen ganger kan en situasjon virke stabil og trygg, for så å utarte til å bli farlig rett foran deg. Derfor er det viktig å holde oversikt over hva som skjer rundt deg, og hvis situasjonen endres, så må du hele tiden vurdere om du skal gå inn i ustabile og farlige områder, og når. Og ikke minst når du skal trekke deg tilbake, sier han.

Han ser ingen motsetning mellom å være fotojournalist og samtidig ha oppdrag for organisasjoner, som blant andre Human Rights Watch.

– Når barn dør av blyforgiftning fordi de utvinner gull i gruver som finansierer kriger og konflikter, så er det en situasjon som angår oss alle. Når du ønsker å rette verdens søkelys mot slike forhold, betyr ikke det at du velger den ene eller andre siden i en konflikt.

– Jeg fotograferer fordi jeg er engasjert, og fordi jeg vil at andre skal få vite hva som skjer slik at de også kan engasjere seg, sier Marcus Bleasdale.

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Marcus Bleasdale

«Jeg fotograferer fordi jeg er engasjert, og fordi jeg vil at andre skal få vite hva som skjer slik at de også kan engasjere seg»

SANDRA BARTOCHA OG WERNER BOLLMANN

En personlig reise i lys

Sandra Bartocha og Werner Bollmann
☞ *Lørdag 18. mars – 18:30-19:15.*

I fire år har Sandra Bartocha og Werner Bollmann reist rundt i Norden for å fange det nordiske lyset og skildre det på sin personlige måte.

I dette storslåtte fotoprosjektet har den tyske duoen besøkt alle de nordiske landene – fra de kraftfulle danske skogene og lyse engene, til Spitsbergens breer og blåis; fra den stormfulle norske vestkysten til stillheten i de dype finske skoger i øst. De to fotografene har forsøkt å finne de ulike landskapenes karakter, sjelen til de nordiske innbyggerne som lever i gløden fra midnattssolen, under en himmel med dansene nordlys, i snøstormen på tundraen og i skjærgårdens blikkstille vann.

Alt dette har de samlet til en personlig visuell fortelling.

I den første delen av foredraget sitt vil de snakke om bakgrunnen for prosjektet, mens den siste delen er et audiovisuelt bildeshow, akkompagnert av musikk som er spesialkomponert av Torsten Harder.

Prosjektet ble første gang presentert på naturfotofestivalen i Lünen i oktober i fjor, og det har også resultert i praktboken «LYS».

Ikke dokumentasjon, men tolkninger

For dem som deltok på naturfotofestivalen i 2015, vil Sandra Bartocha bli et populært gjensyn. Hun ga tilhørerne en inspirerende og svært minnerik opplevelse med sitt foredrag. Mange gikk nok også ut den sommeren og eksperimenterte med multieksponeringer, inspirert av nettopp Sandra Bartocha.

– Min fotografering handler ikke om dokumentasjon av natur og landskap, men om estetikk og tolkninger på en artistisk eller kunstnerisk måte, sier hun. Gjennom valg av detaljer, blenderåpning og lukkertid, samtidig som hun eksperimenterer med multieksponeringer, bruker hun kameraet til å formidle motivene sine – ikke slik hun ser dem, men slik hun opplever dem.

Bildene hennes er vist i en rekke magasiner, kalendre og bøker over hele Europa, og hun er prisbelønt i flere av de store internasjonale naturfotokonkurransene. Hun var også en av de inviterte fotografene som deltok i det store fellesprosjektet «Wild Wonders of Europe».

Livslang læring

Werner Bollmann startet sin karriere som naturfotograf relativt sent, da han midt i 30-årene tok steget og satset på dette rundt årtusenskiftet.

Siden har karrierekurven pekt bratt oppover. Allerede i 2004 GDTs Wildlife Photographer of the Year, og bildene hans har gjort det meget bra i en rekke andre internasjonale konkurranser. Han er publisert både i Europa og USA.

– For meg representerer naturfotografering noe helt spesielt. Det er en stor mulighet til å kombinere tekniske ferdigheter med vitenskapelig kunnskap og estetisk sans. Det er også en mulighet til livslang læring, gi seg selv nye utfordringer, og hele tiden forsøke nye ting som gjør deg litt bedre, sier han om sin fotografering.

Deler gleden over god naturfotografi

Sammen med Sandra Bartocha har han ansvaret for magasinet til den tyske naturfotoorganisasjonen GDT. Han har vært visepresident i organisasjonen i mange år, men nå har Bartocha overtatt vervet.

De deler med andre ord mye praktisk ansvar og administrering. Men mest av alt deler de pasjonen og gleden over et godt naturfotografi og formidlingen av naturens egen estetikk. Og ikke minst deler de en sterk fascinasjon for lyset og landene øverst i Europa.

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Sandra Bartocha og Werner Bollmann

FOTOFESTIVALEN PÅ SKI KINOSENTER

Norsk NaturfotoFestival 2016 vil foregå på Ski Kinosenter som ligger i samme bygning som festivalhotellet.

Rådhusteatret, der festivalen har blitt arrangert de to første årene, er stengt på grunn av oppussing fram til november 2016, og skal blant annet få vesentlig flere sitteplasser.

Derfor vil alle foredragene og framvisningene på neste festival foregå i den største salen i Ski Kinosenter.

Tekst: Per Flakstad

Ski kinosenter ligger i tilknytning til Ski Storsenter, akkurat som festivalhotellet Thon Hotel gjør. Gåavstanden fra hotellinngangen til kinoen er ca. 200 meter. Kinosenteret har åtte saler, den største – der fotofestivalen vil foregå – har 384 seter og topp moderne visningsutstyr og lydanlegg.

Kinoen har en kiosk, og i tilknytning til foajeen ligger også et lite spisested. Kinofoajeen er forholdsvis romslig, og kan være et fint sted å mingle med kjente og ukjente.

LOKALAVISEN
PÅ FANGET

Østlandets Blad gir deg
siste nytt der du er.
Ved kjøkkenbordet,
på reise, på jobben.
Overalt. Alltid.

Østlandets Blad
øb.no

Sju år med kvaleventyr

Tekst: Nina Frydenlund
Foto: © Espen Bergersen

ESPEN BERGERSEN

Espen Bergersen
☞ *Søndag 19. mars – 09:00-09:45.*

Espen Bergersen har vokst opp i Nord-Norge og vært fugleinteressert siden han var liten gutt. Fra hans barndomshjem på Andøya satt han og fulgte ivrig med i kikkert utover våtmarksområdet like i nærheten av hjemmet. Med fugleinteressen kom også lysten til å dokumentere, og en ung naturfotograf kom til.

I dag er det ikke bare fugl han fotograferer. Som så mange andre er han også fascinert av havets kjemper, hvalene. I 2010 inntok store mengder knølhval og andre hvalarter fjordene utenfor Andøya. Tilgangen på mat var god, og det utspant seg et grådig etegilde. Espen har nå fulgt hvalene i 7 år, og har et enormt bildemateriale som han vil dele med oss på Norsk Naturfotofestival. Han har fotografert og filmet langs land, til havs og fra luften og han lover at vi får være med på mange flott opplevelser i foredraget hans. Her får vi se hvordan hvalene oppfører seg i sitt rette element.

Espen har et spesielt forhold til det nord-norske kystlandskapet og dyrelivet der. Og mørketida har han et godt forhold til: - Jeg kaller det gjerne fargetid, for det er egentlig det den er med sin langsomme skiftninger i pastell. I slike omgivelser kan jeg skape alt fra estetisk vakre bilder til å dokumentere dyrs adferd.

«Jeg kaller det gjerne fargetid»

Villmark, hva er egentlig det?

Hvor starter villmarken? Og hvor slutter den? Den britiskfødte filmskaperen James Ewen har brukt Oslo som eksempel til å stille disse spørsmålene.

Tekst: Per Flakstad
Foto: © James Ewen

Rett før jul viste NRK filmen «Oslos ville hjerter». Det er en historie om to byer: Hovedstaden – en sivilisert verden med gater og biler og hus, en organisert og planlagt by. Den andre – en hemmelig by, skjult for de fleste, med gjengrodde stier, huler, og ikke minst liv som de færreste av oss får oppleve.

Fascinerende dyreliv innenfor Ring 3

James Ewen har 15 års erfaring som filmfotograf for BBC, Discovery og National Geographic. Han har filmet på mange eksotiske steder, blant annet på en prisbelønt BBC-serie fra det afrikanske kontinentet. Men de siste par årene er det altså Oslo han har rettet kameraobjektivene mot og fokusert på.

For den norske hovedstaden har mye spennende å by på, fra vandrefalk som jakter fra toppen av et høyhus, til laksen som spretter oppover Akerselva.

James Ewen viste oss et natteliv fjernt fra utesteder og drosjekøer, men i stedet grevling og bever. Han viste oss toppdykkernes fascinerende paringsdans, og rev, elg, ugler og måker.

Etter å ha sett filmen, kan ingen påstå at Oslo ikke har et fascinerende dyreliv også innenfor Ring 3.

Krevende prosjekt

«Oslos ville hjerter» er utgangspunkt for foredraget «Urban Nature» som vi vil få oppleve under festivalen. Her vil filmskaperen vise klipp fra filmen og fortelle om både ideen bak, og om arbeidet med den.

– I tillegg til å vise denne urbane villmarken som er skjult for mange, ønsker jeg også å fortelle noe om forholdet mellom mennesker og dyr, forteller han.

Og hvis noen lever i den villfarelsen at det er enklere å filme ville dyr i en by enn for eksempel ute på Afrikas savanner, så må de tro om igjen.

– Områdene dyrene lever i kan være vanskelig tilgjengelig, lysforholdene kan være utfordrende – og sist, men ikke minst – dyrene som lever i byen er sky og vaktsomme. Faglig sett har dette prosjektet vært minst like krevende som andre filmen jeg har laget. Kanskje mer, sier James Ewen.

Fra villrein på Vidda til elg i hagen

Han vokste opp på et småbruk i Devon, sørvest i England, og her fikk han tidlig et nært forhold til hester og sauer, og også ville dyr som oter, skogsfugler og hjort.

Han ble tidlig glad i å reise. Sammen med sin norske samboer og senere kone, som arbeider med bistand, bodde han ti år på det afrikanske kontinentet, der han filmet det afrikanske dyrelivet og bidro til en rekke store produksjoner.

For seks år siden kom han til Oslo, etablerte selskapet Earthmedia, og fortsatte samarbeidet med BBC og andre TV-selskaper. Dette førte til mange turer til norsk villmark.

Om ideen til «Oslos ville hjerter» forteller han: – Jeg hadde vært på Hardangervidda og filmet villrein. På vei hjemover tenkte jeg gjennom de fantastiske opplevelsene jeg hadde hatt. Men hva var det første som møtte meg da jeg parkerte bilen? Jo to elger i hagen.

– Da begynte jeg å tenke på at dette kunne være en god historie å fortelle, sier James Ewen.

James Ewen
☞ *Søndag 19. mars – 10:00-10:45.*

«dyrene som lever i byen er sky og vaktsomme»

Powered by Pecha Kucha

– Suksess
uten dødpunkter

☞ *Søndag 19. mars – 11:00-12:00.*

Tekst: Per Flakstad/
Nina Frydenlund

I år er det Pecha Kucha-inspirerte arrangementet tilbake på festivalen.

Ideen bak Pecha Kucha, er ifølge programanvarlig Pål Hermansen, like enkel som den er genial. I løpet av 400 sekunder skal foredragsholderen fortelle en poengtert historie i tekst og tale, 20 sekunder knyttet til hvert bilde. Her er det ikke plass til noen overflødigheter eller svada. Ikke noe fyllstoff eller nøling.

– Jeg kan love at den Pecha Kucha-inspirerte seansen på naturfotofestivalen blir like forfriskende som et glass sprudlevann og en kjølig is på en varm sommerdag, sa han da den Pecha Kucha-inspirerte seansen ble lansert på den første naturfotofestivalen i 2014. Den skaper et taktskifte for publikum og betyr et kjærkomment, dynamisk avbrekk mellom de lengre og tyngre foredragene. På en enkel og tidsbesparende måte får du mulighet til å bli kjent med en rekke fotografer.

– Det bare må bli en suksess, mente Pål Hermannsen. Og suksess ble det!

I år som i fjor er fotografene folk som du vil merke deg og følge virksomheten til. Du kan også regne med å støte på flere av dem senere, både på framtidige festivaler og i andre sammenhenger. Det er fotografer med vidt forskjellige ståsteder som presenterer det aller beste av det de arbeider med, essensen av det de har på hjertet og brenner for.

– Vi har noen og enhver litt å lære av Pecha Kucha-konseptet, mener Hermansen.

– Det å kunne konsentrere og forenkle et budskap slik at det når fram til folk uten spesiell fagkunnskap om emnet er alltid en utfordring. Mange forskere er detaljorienterte og unngår direkte tale fordi de er redde for å si noe feil, mens kunstnere og andre kreative mennesker ofte er så emosjonelt engasjerte at de ender i store ordgyterier. På en Pecha Kucha-forestilling må alle som én innrette seg etter reglene og skrelle bort sikkerhetsnett og innpakning. Det fører til at essensen og historien blir satt i høysetet, slik at det blir lettere å forstå hva personen egentlig mener og hva budskapet er.

Pecha Kucha er japansk og betyr *«lyden av folk som snakker»*.

Pecha Kucha Night er utarbeidet av *Astrid Klein* og *Mark Dytham* i 2003 i Tokyo. En Pecha Kucha Night er et kulturelt multimedia event som består av ca 12-14 presentasjoner. Hver deltager kan vise 20 slides, med kun 20 sekunder visningstid på hver. En deltaker har altså bare 6 minutter og 40 sekunder på å fremføre sitt innlegg før neste deltaker entrer scenen.
(*Wikipedia*)

Dette er de sju fotografene som skal delta:

Jørn Hagen
Jørn har alltid vært glad i å ferdes i naturen, og har vært hekta på foto siden 2013. Foredraget hans har tittelen «Eventyrskogen» og er et prosjekt han har jobbet aktivt med siden 2014. Tid til å sanse og koble bort omverdenen er viktig for Jørn når han fotograferer.

Jørn Hagen

Camilla Noresson
Camilla fotograferer mest makro og har en forkjærlighet for å vise de små detaljene i naturen. Hennes synsvinkel er naturromantisk og kunstnerisk i både uttrykk og budskap. Hun elsker å la fantasien få fritt spillerom når hun fotograferer. Camilla er medlem av den sydsvenske naturfotoforeningen PhotoNatura.

Camilla Noresson

Pecha Kucha: «lyden av folk som snakker»

Anne Øverås
Annes motiver gir seg tilkjenne i det åpne landskapet og i de små detaljer i hennes nærmiljø på Jæren. Der jakter hun på lyset, linjer, former og farger. Særlig abstrakte former fascinerer. Å være tilstede i øyeblikket, bruke sansene, finne visuelle uttrykk. Fotografi for meg er å være på oppdagelsesferd i det skarpe, uskarpe landskap. Annes tema for sin presentasjon er «Vann».

Anne Øverås

Foto: © Anne Øverås

Nina Frydenlund

Nina har fotografert siden 2011 og kom i kontakt med naturfotografi gjennom frivillig arbeid for Norsk Naturfotofestival. Hun er opptatt av friluftsliv og naturvern så naturfoto er et naturlig utløp for kreativiteten hennes. Nina liker å bruke bilder til å filosofere rundt mentale indre landskap, og som en måte å se og forstå mellommenneskelige forhold på. Tekster er derfor også viktig i hennes arbeide.

Nina Frydenlund

Bård Løken

Bård er profesjonell fotograf og har vært innom scenen på Norsk Naturfotofestival tidligere. Denne gangen er temaet «November.» Naturfotografering har vært hans yrke og hobby i omlag 30 år, og i løpet av denne tiden har han blant annet utgitt en hel del bøker. Stort sett fotograferer han landskap og detaljer og søker etter opplevelser med kameraet. Ofte er det lyset, formene og fargene i motivet som trigger mest.

Bård Løken

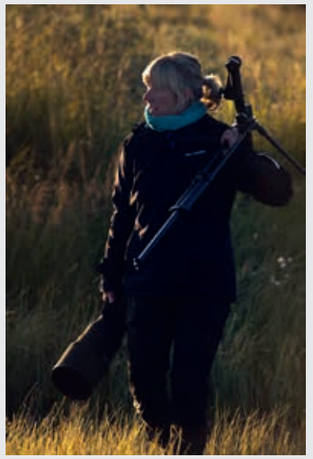

Oona Torgersen

Oona startet med svart/hvitt-foto i mørkerommet på ungdomsskolen. Hun utdannet seg til jernsmed og fortsatte med det fotografiske håndtverket digitalt som en fulltidshobby. Hun bor i Lofoten hvor hun jakter på lyset og fotograferer det biologiske mangfoldet. I det siste har hun vært mye ute og fotografert på nettene, så ikke bli overrasket om du får se et nordlysbilde eller to!

Oona Torgersen

Magnar Børnes

Magnar finner sine motiver rett utenfor stuedøra. Det er konsekvensen av et travelt liv som småbarnspappa kombinert med en sterk vilje til å se begrensninger som en mulighet. Med makrolinsen jakter han på grafiske former og abstrakte motiv i naturen, og har utviklet en egen signatur innen makrofotografering. Det handler om kunsten å se det store i det lille.

Magnar Børnes

OLYMPUS

OM-D

REDUCED TO PERFECTION

REVOLUSJONERENDE. PÅ ALLE MÅTER

Endre spillereglene med E-M1 Mark II. Det er en kraftig, presis og lynrask OM-D som oppfyller kravene til fotografer. Selv kombinert med et supertele M.ZUIKO DIGITAL-objektiv vil det fremdeles holde deg lett på tå gjennom ethvert fotooppdrag, og med den værtette konstruksjonen, verden over. PRO Service, beregnet på profesjonelle, sørger for at du har friheten til å fokusere på det du gjør best: ta inspirerende bilder.

Finn ut mer hos din lokale forhandler eller besøk **www.olympus.no**

En annen natur

- Vold, skjørhet og ideér om naturen

Helene Schmitz

☞ *Søndag 19. mars – 13:30-14:15.*

Svenske Helene Schmitz har akademisk bakgrunn fra film- og kunsthistorie. Hun er svært influert av filmens måte å bruke rommet på og tematisk er hun opptatt av det kompliserte og ofte nesten voldelige forholdet mellom menneske og natur. Gjennom foto utforsker hun hvordan naturen blir framstilt i vitenskapen, kunsten og litteraturen.

– Jeg ble helt fanget av Linnes` trang til å klassifisere og kategorisere naturen. Denne fascinasjonen for vitenskapens mann har ledet til flere bøker, internasjonale prosjekter og publikasjoner.

Hun har hatt flere separatutstillinger i Sverige blant annet på Fotografiska, Stockholm (2016). I utlandet har hun vært representert på blant annet WILLAS Contemporary, Oslo (2016), Turn Gallery, New York (2015), «QPN #19 CHAOS», Nantes (2015), «Art'15», London (2015), Galerie Maria Lund, Paris (2013), Palais Rameau, Lille, France (2010), Centre Culturel Suèdois, Paris (2007), National Science Museum, Tokyo (2007). I 2016 Schmitz deltar hun på Korea International Art Fair (KIAF) og i november samme år holder hun separatutstilling i Galerie Maria Lund in Paris.

Foredraget til vi får se på Norsk Naturfotofestival vil være en presentasjon av hennes fotografiske verker fra år 2000 og fram til i dag.

Tekst: Nina Frydenlund
Foto: © Helene Schmitz

STEIN P. AASHEIM

Eventyreren
som samler på opplevelser

Stein P. Aasheim
☞ *Søndag 19. mars – 14:30-15:15.*

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Stein P. Aasheim

– Levende tid henspeiler på det motsatte av dødtid. Min ambisjon er å inspirere til å erstatte dødtid med levende tid. Jeg har brukt mye tid på dette. Hele livet mitt, for å være presis. Dette kan jeg noe om, sier Stein P. Aasheim.

I fjor ble han dessverre syk, men i år er eventyreren Stein P. Aasheim på plass som festivalfotograf.

Han opplevde sitt første store eventyr da han og en kamerat padlet den 400 km lange South Nahanni River gjennom Yukon i Alaska.

Da han og kameraten tok hyre på en stykkgodsbåt for å komme seg til Kanada og videre til Alaska i 1972, skulle det egentlig være et ordentlig sprell for så å gli pent inn i folden av fast arbeidende og ordentlig mennesker.

Men etter padleturen var det det ingen vei tilbake, og siden har livet hans blitt styrt av guttedrømmer og eventyrlyst.

Han har gått Norge på langs på ski, klatret opp Trollveggen to ganger, syklet alene i Sahara, bodd i en fangsthytte på Svalbard sammen med familien gjennom en vinter, gått flere ganger over Grønland og på ski gjennom Gobi, og gått Amundsens rute til Sydpolen, for å nevne noen få av alle eventyrene han har gjennomført.

Mest berømt ble han kanskje som deltaker i den første norske Mt. Everest -ekspedisjonen som kom helt til topps 21. April i 1985.

– Hver gang jeg realiserte en ny drøm ble det et tomrom der det var plass til enda flere drømmer, sier han.

Han har vært på toppen av det høyeste fjellet på fem kontinenter, og deltatt på flere spektakulære ekspedisjoner, blant annet opp nordveggen på Eiger i Sveits og opp på Broad Peak i Pakistan.

Han deltok også på den berømte ekspedisjonen da et norsk team i 1984 for første gang tok seg opp den loddrette 1500 meter høye østveggen på Great Trango i Pakistan. Den bragden lærte Stein P. Aasheim at selv verdens høyeste vegg, til da betegnet som umulig å bestige, likevel kan bestiges hvis du bare makter å holde fokus.

Men den lærte han også at livet er skjørt. De to klatrerne som kom helt opp, Hans Christian Doseth og Finn Dæhli, omkom på returen.

Aasheims debutbok *Trango – triumf og tragedie* ble et slags minneord over klatrekameratene. Inntektene la grunnlag for et minnefond som administreres av Norsk Tindeklubb.

Siden har Stein P. Aasheim skrevet ytterligere ti bøker, enten alene eller sammen med andre, om sine mange eventyrlige opplevelser.

I tillegg har han skrevet en rekke tekster, blant annet «Barn ingen hindring». En mann som har hatt med familien og overvintret i en fangshytte på Svalbard, kan tillate seg å raljere over uttrykket. Som om barn skulle være et hinder for noe som helst...

«Jeg har dratt med mine egne barn høyt og lavt rundt i verden. Jeg får i blant spørsmål om jeg håper de skal følge i mine fotspor. Det gjør jeg ikke. Fri og bevare meg for å få barn med dragning til ville fosser og bratte stup. Men jeg håper jeg har greid å inspirere dem til å være nysgjerrige. Jeg håper friluftslivet blir en inngang til å betrakte livet selv som en oppdagelsesreise», skriver han.

«Til mitt tippoldebarn», er skrevet på oppdrag fra Miljøverndepartementet: «De kommer til å fortelle deg at veien til et godt liv er å samle på ting. Etter hvert vil de ha deg til å tro at jo dyrere ting du greier å samle, desto lykkeligere kommer du til å bli. Jeg vil bruke dette brevet til å advare deg. Du må ikke tro på dem. Du må bare ikke tro på dem. Det er helt andre ting du må samle på... Lev et liv som gir gode minner. Det er hele hemmeligheten.»

Slik er budskapet fra en tippoldefar som erstattet dødtid med levende tid som han brukte til nettopp å samle på minnerike opplevelser.

«Lev et liv som gir gode minner. Det er hele hemmeligheten.»

FESTIVALPROGRAMMET 2017

Fredag 17. Mars:

11:00	**Barneforestilling** om livet på Langedrag naturpark for barne- og ungdomsskolene i Ski.
15:00	**Offisiell åpning** ved ordfører i Ski kommune, Tuva Moflag.
15:10 – 15:55	Bernt Østhus, Norge – *Timing and Light*.
16:10 – 16:55	Lena Holm, Sverige – *Undervannsfoto, mer enn å bare finne Nemo*.
17:25 – 18:10	Georg Popp, Østerrike – *The Vienna Project*.
18:25 – 19:55	Arno Rafael Minkkinen, Finland/USA – *Visuell poet*.

Lørdag 18. Mars:

09:00	**Utstillingene** i foajéen på Ski kinosenter åpner.
09:00 – 09:45	Kjartan Trana og Alette Sandvik, Norge – *Mennesket i naturen, naturen i mennesket*.
10:00	**Fotomessen** og Ski Storsenter, med utstillinger på stjerne-torget, åpner.
10:00 – 10:45	Anders Geidemark, Sverige – *Naturfotografens vei*.
11:00 – 12:15	Bildemanipulering i felt og live bildevurdering. Med *Tom Dyring*, *Lars Andreas Dybvik* og *Dag Thorenfeldt*.
12:15 – 15:15	**Pause** i det offisielle programmet, mulighet for å besøke fotomessen og se utstillingene.
13:30 – 14:30	**Familieforestilling** om livet på Langedrag naturpark (GRATIS).
15:15 – 16:00	Torbjørn Martinsen, Guttorm Næss og Baard Næss, Norge – *Filmtrioen*.
16:15 – 17:00	Britta Jaschinski, Tyskland/England – *Wildlife or Commodity*.
18:00	**Utstillinger** i Ski Storsenter stenger.
17:30 – 18:15	Marcus Bleasdale, Storbritannia/Norge – *Sårbare landskap*.
18:30 – 19:15	Sandra Bartocha og Werner Bollmann, Tyskland – *Lys*.

Søndag 19. Mars:

09:00	**Utstillingene** i foajéen i Ski kinosenter åpner.
09:00 – 09:45	Espen Bergersen, Norge – *Sju år med kvaleventyr*.
10:00	**Fotomessen** på Thon Hotel er åpen.
10:00 – 10:45	James Ewen, Storbritannia/Norge – *Urban Nature*.
11:00 – 12:00	Pecha Kucha: 20 bilder x 20 sekunder – *Jørn Hagen, Camilla Noresson, Anne Øverås, Nina Frydenlund, Magnar Børnes, Oona Torgersen, Bård Løken*.
12:00 – 13:30	**Pause**, mulighet for å besøke fotomessen og se utstillingene.
13:30 – 14:15	Helene Schmitz, Sverige – *En annan natur – Våld, skörhet och idéer om naturen*.
14:30 – 15:15	Stein P. Aasheim, Norge – *Levende tid*.
15:15 – 15:30	Avslutning av festivalen.

Festivalprogrammet foregår i Ski kinosenter. For kart se side 65.

Foto: © Per Flakstad

Foto: © Per Flakstad

Fra fjorårets fotomesse i Follosalen på Thon Hotel.

MANGE SPENNENDE UTSTILLINGER

Tekst: Magnus Reneflot
Foto: © Per Flakstad

Norsk NaturfotoFestival ønsker alle velkommen til gratis fotoutstillinger. Alle som ønsker det skal kunne ta del i flotte opplevelser fra naturen. I likhet med festivalprogrammet ellers byr vi på stor bredde i uttrykkene, noe for enhver smak, med høy kvalitet som fellesnevner.

Åpningstider utstillingene:
☞ *Lørdag 18. mars – 09:00-20:00.*
☞ *Søndag 19. mars – 09:00-15:00.*

På **Stjernetorget i Ski Storsenter** blir det utstillinger fra mandag 13. mars til lørdag 18. mars hvor naturfotografer fra Follo viser Follonaturen.

Det vil også være utstillinger i Ski bibliotek og i Rådhusgalleriet.

I foajéen i **Ski kinosenter** finner dere utstillingen til *Norske Naturfotografer* som viser bilder under temaet «Tett på». *Biofoto*, Norges største fotoklubb for naturfotografer, stiller også med bilder fra sju lokallag fra hele landet.

I forbindelse med Fotomessa i Follosalen på Ski Hotel lørdag og søndag vil det også være utstillinger av utvalgte fotografer.

Fotoutstillingen på Stjernetorget i Ski Storsenter 2016.

Fra Biofotos utstilling i 2016 i foajéen utenfor Ski kinosenter.

UTSTILLINGER

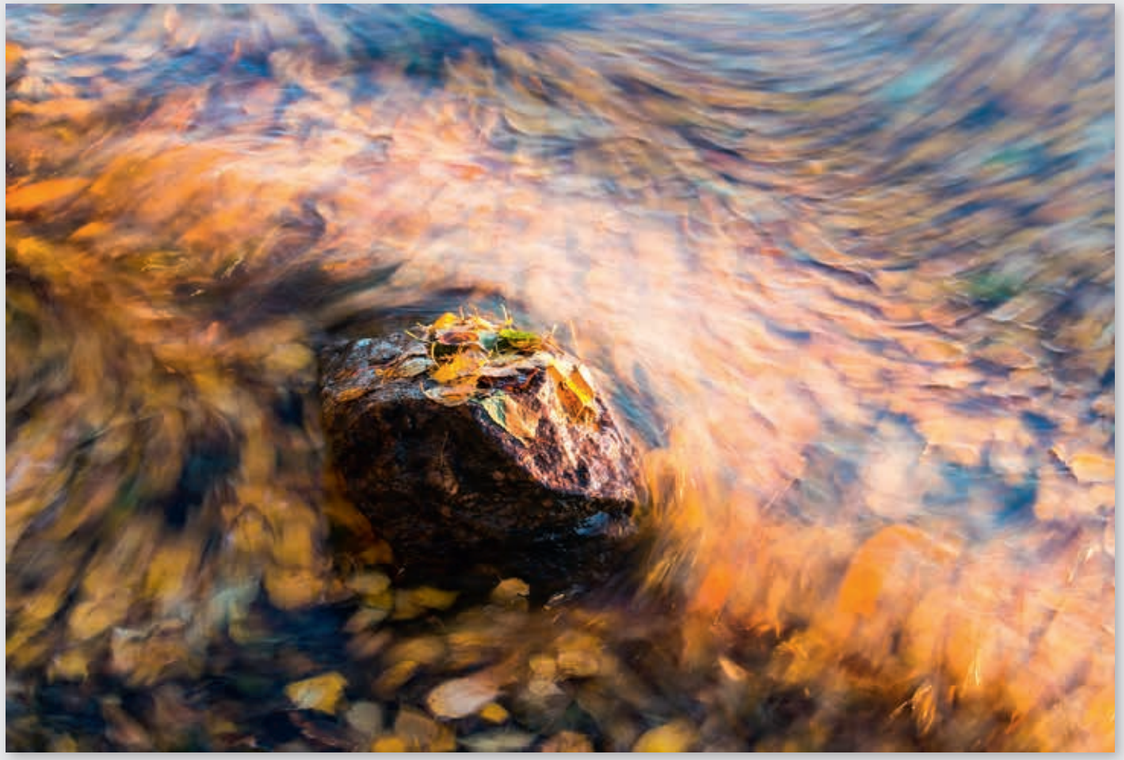

Foto: © Espen Viker

Foto: © Stig Børre Elvegård

Foto: © Magnus Reneflot

Foto: © Ove Bergersen

Fotografer fra Follo stiller ut på Stjernetorget på Ski Storsenter med motiver fra Follo-naturen.

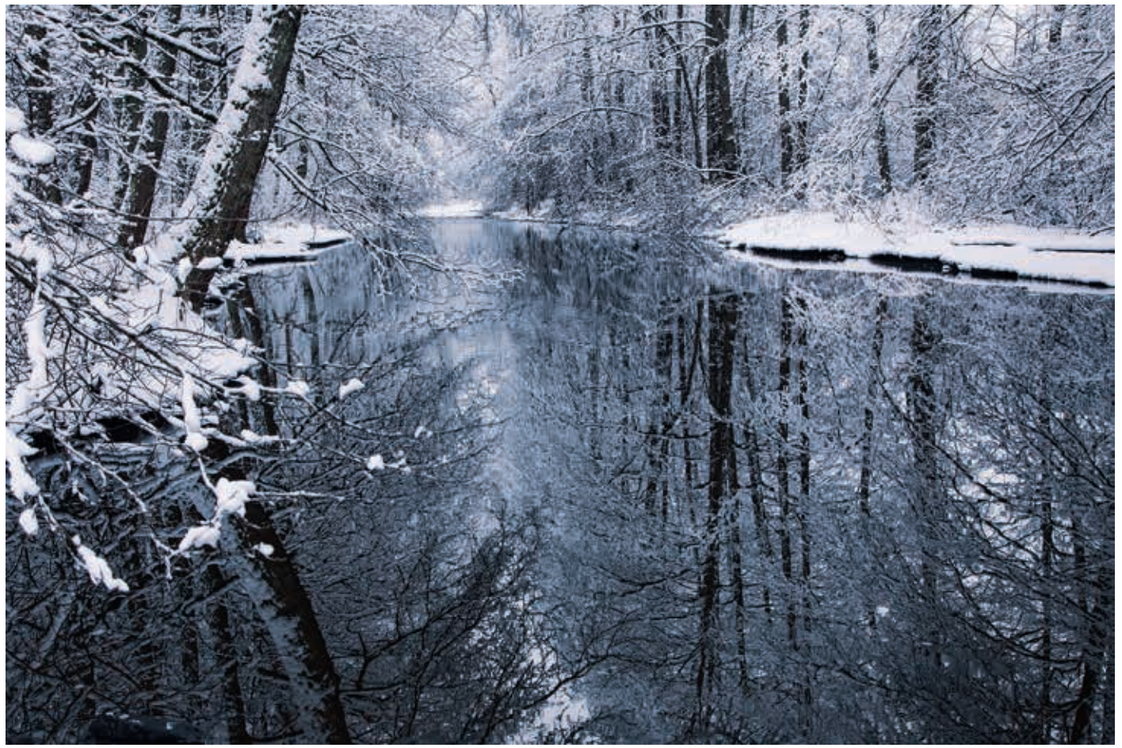

Foto: © Svein Grønvold

Foto: © Stein Kristian Martinsen

Foto: © Per Flakstad

Foto: © Kari Kløvstad

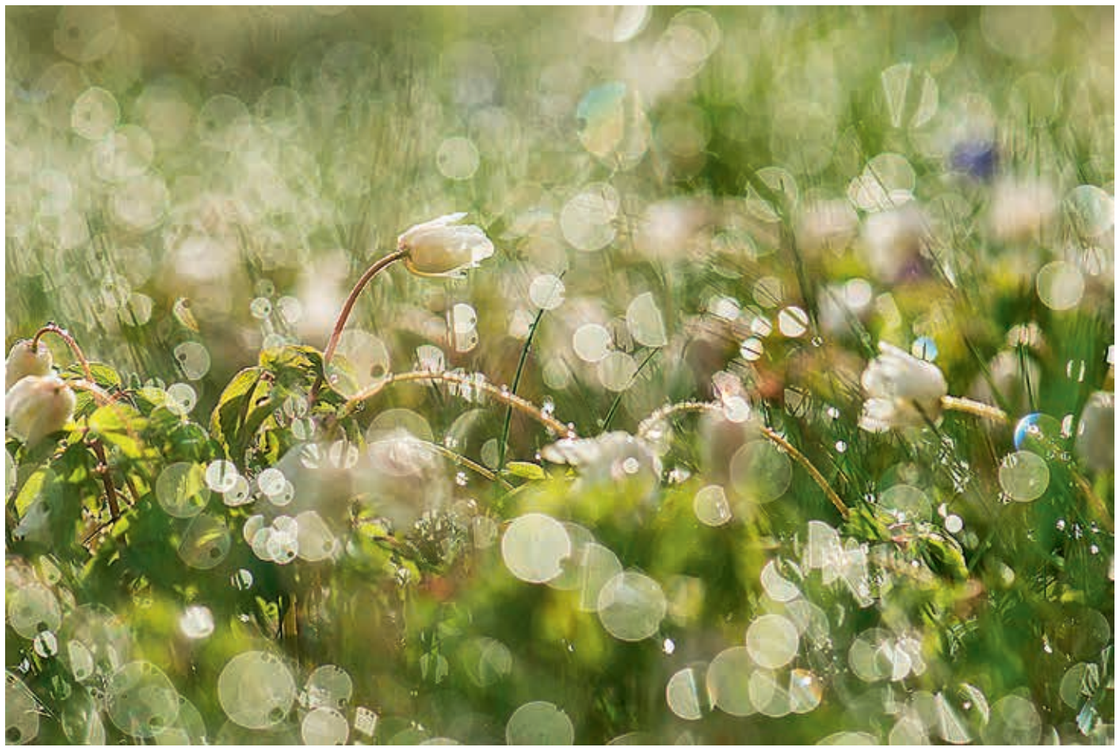

Jams
Restaurant & Bar

JAMS finner du i 3.etasje på Ski Storsenter.

Våre åpningstider er:
Mandag - Torsdag 10:00 - 23:00
Fredag - Lørdag 10:00 02:30
Søndag 12:00 - 21:00

I innbydende lokaler i 3. etasje på Ski Storsenter kan JAMS tilby et spennende restaurant- og barkonsept.

Menyen byr på alt et sultent hjerte kan begjære, som smakfulle biff-, fisk- og pastaretter. Som hyggelig restaurant på dagtid og bar på kveldstid er det åpent både for store og små, barnefamilier og danseglade.

Velkommen til hyggelig servering hos JAMS.

Gå til nettside: *www.jams-ski.no*
eller
besøk vår facebook-side.

Vi produserer plakater på mange spennende materialer, som f.eks lerret, PVC-banner, plexiglass og aluminium. Kom innom for en prat, ring oss eller send oss en mail.

CopyCat®

Din lokale trykksakleverandør

Kopiering • Digitaltrykk • Plakatprint • Laminering • Trykk på plater • Visittkort • Brosjyrer • Banner • Rollup • Etc

CopyCat Ski • Jernbaneveien 2 (Rutheimgården) • Tlf: 64 85 28 00 • ski@copycat.no • www.copycat.no

KLIMAPROFFEN

SOLSKJERMING & VARMEPUMPER

ROYAL SOLSKJERMING

NOVAPGODKJENT FORHANDLER

Din lokale solskjerming og varmepumpe leverandør i Follo og omegn har kvalitetsprodukten til fornuftige priser.
Ta kontakt for gratis befaring i dag!

Trenger din varmepumpe vedlikeholdservice? Henvis til denne annonsen å få den for kun kr 1000,-

40302003 post@klimaproffen.no

Klimaproffen AS, Vevelstadveien 111, 1404 Siggerud www.klimaproffen.no Orgnr: 999 504 280

FESTIVALINFORMASJON

Ski kinosenter:
Alle foredrag samt utstillinger i foajéen.

Thon Hotel:
Festivalkontor og fotomesse.

Thon Hotel – Fotomesse:
I Follosalen på Thon Hotel skal det være en stor fotomesse lørdag og søndag. Et populært møtested hvor utstyrsfriker og nysgjerrige fotointeresserte kan boltre seg, ta på, prøve og kanskje sikre seg det nyeste og beste fotobransjen har å by på. Her er det kjøpers marked, det vil ikke mangle på gode tilbud. I tillegg vil dere kunne besøke stand med tidsskrifter, forlag, interesseorganisasjoner og reiseoperatører. Listen med utstillere er lang, foruten vår hovedsponsor *Japan Photo* er Nikon, Canon, Olympus, Fuji, Natur og fritid, Natur&Foto, Camera Natura, Zoom fotoresor og Biofoto allerede på plass og flere er på vei inn.

Under festivalen kan du se gratis fotoutstillinger i flere lokaler i Ski.

Utstillinger: Stjernetorget i Ski Storsenter - Ski kinosenter - Ski bibliotek og Rådhusgalleriet
Blant utstillerne i år er Norske Naturfotografer, Biofoto, naturfotografer fra Follo, Bromkameratene, Mats Andersson med flere.

Festivalkontor:
Festivalkontoret til Norsk NaturfotoFestival finner du i foajéen på Thon Hotel i Ski sentrum. Her vil du stort sett alltid finne folk som kan hjelpe deg, fortelle om utstillinger, veien til fotomessen og liknende ting. Og det er også her du henter festivalpass. Mange er innom foajéen i løpet av festivalen, så her er det også muligheter til å finne kjente du kan slå av en prat med.

Tekst: Per Flakstad
Foto: © Per Flakstad

Festivalkontoret i foajéen på Thon Hotel.

KART OVER FESTIVALOMRÅDET

REMA 1000

SKI 7-23 (21)

BioFoto

Norges største naturfotoforening

-9 lokallag i Norge
- medlemsbladet Naturfotografen
- lokale og nasjonale arrangementer
- medlemsmøter, fototurer, fotokonkurranse
- nybegynnere og erfarne fotografer

BLI MEDLEM DU OGSÅ!

biofoto.no

VÅRE SPONSORER

Vår hovedsponsor:

JAPAN•photo

Øvrige sponsorer og samarbeidspartnere:

Ski kommune

NORSK FRILUFTSLIV

Askim & Spydeberg SPAREBANK

Akvaplan niva

Naturvernforbundet i Ski

Morgenavisen ØB

SKI STORSENTER
145 BUTIKKER OG SPISESTEDER – I HJERTET AV FOLLO

saga services

D500

I AM A WINNER!

DET MEST PRISVINNENDE KAMERAET I 2016 – ALLE KATEGORIER

I AM THE NEW NIKON D500. Jeg har profesjonelle funksjoner i et kompakt hus. Først et utrolig 153 punkters AF-system samt 4K UHD filmer. Dernest enestående følsomhet på 51 200 ISO med en eksepsjonell lysmålingssensor på 180 000 piksler. Styres via en vippbar berøringsskjerm. Wi-Fi og SnapBridge er også inkludert. I AM CONCENTRATED PERFORMANCE.

Hold din Nikon D500 konstant tilkoblet. SnapBridge overfører bildene dine automatisk til smarttelefonen eller nettbrettet. **nikon.no**

The Bluetooth® word mark and logos are registered trademarks owned by Bluetooth SIG, Inc. and any use of such marks by [licensee name] is under license. Other trademarks and trade names are those of their respective owners.

At the heart of the image

Nikon